

Okuyucu Mektupları / Reader Letters

Kütüphaneciliğe Güncel Bir Bakış

A Current Look at Librarianship

Yasin Şeşen**

Öz

Kütüphaneci olmak... Mesleğimiz, hepimizin gömleği gibidir. İş yaşamında mesleğimizle var oluruz. Mesleğimizde 'kütüphaneci' kadrosuyla çalışabilmek önemlidir. Bunun yanında, meslekte kariyer de çok önemli bir konudur. Kariyere sahip olmak, 'kütüphanecinin işe başlangıcından emekliliğine kadar olan süreçte aynı örgüt içinde, aynı iş için çeşitli görevler alarak yükselmesidir'. Kariyer sahibi olmak sadece yüksek bir maaş almak değil, devletin bazı mekanizmalarında söz sahibi olabilmek için de gerekli bir araçtır. Çalışmada kütüphaneciliğe ve kütüphanecilikte kariyer anlayışına genel bir bakış yansıtılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Kütüphanecilik; kütüphanecilikte kariyer; Türkiye.

Abstract

Being a librarian... Our profession is like a shirt to all of us. We are in business with our profession. It is important to be able to work as a 'Librarian' in our profession. Besides, career is also a very important issue in the profession. To have a career in the profession is 'to rise by taking various duties for the same job in the same organization, from the beginning to the retirement'. Having a career is not just getting a high salary, it is a necessary tool in some of the state's mechanisms to have a say. In this study, an overview was given to librarianship and career understanding in librarianship.

Keywords: Librarianship, career in librarianship; Turkey.

Giriş

Günümüzde yüksek lisans veya doktora eğitimi alan meslektaşlarımızın sayısında artış görülmektedir. Bu olumlu bir durumdur ancak meslektaşlarımızın çalıştığı sektörlerde lisansüstü eğitime sahip olmak veya başka bir deyişle kariyer sahibi olabilmek son senelerde ön plana çok fazla çıkmamıştır. Bunun farklı nedenleri arasında meslek dışından alanımıza transfer olanlar gösterilebilir. Bu transferlerin sonucu bir nevi kamuda nepotist (kayırmacı) bir bakış açısıyla 'kast

*Kütüphaneci. Ankara Üniversitesi. Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Kamu Yönetimi Bölümü Yüksek Lisans Mezunlu. e-posta: ysesen@ankara.edu.tr

Librarian. Ankara University. Public Administration for Turkey and Middle East Postgraduate Student of Public Administration Department.

sistemi' oluşturulmaya başlanmıştır. Bunun yanında, performans sisteminin de kamu kurumlarında artık açık açık dillendirilmesiyle birlikte kamu kurumları da, işletmeler de olduğu gibi üretim ve kârın daha üst seviyede olması gereken birimler olmaya doğru zorlanmaktadır.

Türkiye'de Kütüphaneciliğin Dönüşümü

Tüm gelişmelerle birlikte Türkiye'nin 2023 hedefinde ilerlerken kamu kurumlarının da 'kar' amacıyla çalıştırılacağı açıktır. Daha fazla kar elde edilebilmesi için personelin mutlu edilmesi, güdülenmesi, ihtiyaç ve beklentilerinin karşılanması gerekmekte ise de bir grup personelin özlük haklarının geliştirilmesi için Osmanlı dönemindeki gibi ulufe dağıtımını gibi kadro dağıtıldığı da bilinmektedir. Bunların yanı sıra, 2018 yılından itibaren 'KPSS, ÖYP' gibi merkezi atamaların itibarsızlaşacağı açıktır. Bu durumun getirisi olarak genç kütüphanecilerin 'Sözleşmeli Personel' olarak kurumlarda istihdam edilmekte olup, uygulamalar 2017 yılında başlamıştır.

Bu nedenle 2015 yılından sonra belirli bir yıl hizmeti ve ALES (Akademik Lisans Üstü Eğitim Sınavı), YDS (Yabancı Dil Sınavı) vb. sınav şartlarını taşıyan mezunların üniversitelerde 'Akademik Uzman' kadrosuna geçebilmeleri, 'Öğretim Görevlisi' kadrolarına atanabilmeleri, 'Araştırma Görevlisi' kadrosuna geçebilmeleri ve en önemlisi 'Kültür ve Turizm Uzman Yardımcılığı' ve 'Yazma Eser Uzman Yardımcılığı' kadrolarına atanabilme oranı çok düşmüştür. Bu durumun temel nedeni, Kültür ve Turizm Uzman Yardımcılığı ile Yazma Eser Uzman Yardımcılığı kadroları için Bilgi ve Belge Yönetimi (BBY) Bölümüne de çok az kontenjan ayrılmasıdır. Bu ve benzeri uygulamalar BBY Bölümü mezunlarının önlerini ciddi olarak tıkamaktadır. Mesleğimizin itibarsızlaşması anlamına da gelecek bu durumlarda kütüphaneci kökenli üst yöneticiler, öğretim üyeleri ve ben de dâhil birçok meslektaşımızın hataları bulunmaktadır. Kurumlarımızı iyi yöneterek meslektaşlarımıza saygı duysaydık bunlar yaşanmayabilirdi.

Peki, Nerede Kaybettik?

- BBY eğitiminin eksik tarafları nedeniyle sözel alanda kaldık. İşletme, iktisat, bilişim sistemleri vb. derslerin yeterli olmaması nedeniyle verimlilik, toplam kalite, performans yönetimi gibi konulara uzak kalınca kaybettik
- Mesleki özgüvene sahip olamayınca kaybettik. Bu konuda mesleğimizden bir öğretim üyesiyle başımızdan geçen bir anekdotu aktarmak istiyorum. Birkaç yıl önce bir toplantıda “Kaçınız daire başkanı olabilmeyi hayal edebiliyor ki? Kabul edin ki sıradan kütüphanecisiniz. Haddini bilmekte bir lütuftur” diye konuşmuştu.
- Türkiye Sanat Kurulu (TÜSAK) Yasası geçerse maaşlar biraz artar, itibar görürüz diye uğraştık ve maalesef kaybettik.
- 'Halk kütüphanelerine çekidüzen verilmeli' diyen kütüphanecileri dikkate almayan Kültür ve Turizm Bakanlığının meslek mezunu olmayan personeli yönetici kadrolara atamaya başlamasıyla kaybettik.

Sonuç

Dünyada kapitalizmin zirveye çıktığı günümüzde kamu personelinin üzerindeki kontrol ve baskı güçlenmeye başlanmıştır. Tüm bu yaşananların işgörenler açısından karşılığı daha uzun iş saatleri, mesailer ve eskiye oranla düşük ücretlerdir. Ülkemizin ekonomisindeki genel sorunlar göz önüne alındığında meslek mezunlarından kamuya girebilme oranlarının gün geçtikçe düşeceği öngörülmektedir. Hatta kamuya yeni personel alımı sınırlanabilecektir. Öngörü sahibi, mesleki konularda güncel bilgiye sahip, daha fazla mezuniyet sonrası eğitimi ile donatılması gereken meslektaşlarımıza ihtiyaç olup, özellikle genç meslektaşlarımızın bu konularda motive edilmeye ihtiyaçları bulunmaktadır.